

סוף העונה

יצר מצב שאיפשר את החזקת כל השטחים הכבושים עד להסכמי קמפדייוויד.

ג'ונסון נאלץ לוותר על מועמדותו להמשך כהונתו. ביגלל התבוסה בוויטנאם התגברות ההתנגדות לאיתה מילחמה. תחת שילטון ניקסון, פוליטיקאי מילגתי ממולח, התהדקו היחסים עם ישראל. לקראת הבחירות של 1972, שבהן נבחר לתקופת-כהונה שניה, גברה תמיכתו הבלתי-מסוייגת בקו הנוקשה ביותר של גולדה מאיר.

גולדה יכלה לזרוק לפחיתות את הצעת השלום של אנוור אל-סאדאת ("מיסמך יא-רינג"), משנת 1971, כפי שכבר זרקה לגי האשפה את "תוכנית רוג'רס", שעובדה כשנה הראשונה של כהונתו של ניקסון. באותה תוכנית נדרשה ישראל להחזיר את כל השטחים הכבושים, מלבד "תיקונים בלתי-מחוייבים".

העונה של 1976 נוצלה על-ידי יצחק רבין להשגת התנאים הטובים ביותר (לדעתו) בהסכם-הביניים. שהושג בסתיו 1975. אחרי משבר בין ממשלות וושינגטון וירושלים. בכל זאת נוצח ג'רי פורד, יורשו של ניקסון, וג'ימי קארטר נכנס לבית הלבן.

אפשר לטעון: הכישרון המדיני של כל ממשלה ישראלית נבחן, בין השאר, על פי כישרונה לסחוט עד כמה שאפשר מן האמריקאים בשיאה העונה.

אם זהו המודד, מהו שיעור הכושר של ממשלת בגין? חוששנו ששיעור זה זומה לשיעור הכישורים (האמרי-תיים, לא המדומים) של יצחק מודעי.

חוק מהסכמי-הנפט, לא הושג דבר.

העונה כולה עוברת כאילו לא היתה, למרות שהמירוץ בין ג'ימי קארטר ורונלד רגן הוא אחד המירוצים המארזנים ביותר שהיו מאז 1948. ושני המועמדים העיקריים (וגם השלישי המצויק) מתחרים על הקולות היהודיים בכל כוחם.

כל ההון העצום שהצטבר כמצב זה כוזב עד מעשה-השמות אחר: חוק ירושלים.

יתכן שזהו המודד האמיתי למדי האידיוטיזם של אותו חיקוק הסר-ערך וחסר-משמעות, פרי הפרימיטיביות הילדותית של גאולה כהן והמילוליות התוקפנית של מנחם בגין.

חודשים ארוכים, שבהן היו המניות של ישראל צריכות לעלות בהתמדה, בוובו במאבק-הסרק על אוסף מילים זה. הנשיא-המועמד לא ראה את עצמו נאלץ אף להטיל וטו על החלטת מועצת-הביטחון בעניין ירושלים. כל הלחץ העצום של ישראל לא הספיק כדי למנוע הטלת סנקציות על ישראל.

היו שלא האמינו כי בכך תתנדף ההרפתקנות של בגין ושות'. באמריקה ובעולם הערבי חששו שמא יוצל שריהיטחון החדש את השבועות האחרונים לפני הבחירות כדי לפתוח במיבצע צבאי גדול בלבנון. לשם כיבוש כל השטח המוחזק בידי אש"ף ומסירתו בידי הימין הנוצרי בצפון-המדינה. אולם בגין הסתפק בכמה מיבצעי-סרק צבאיים, חסרי משמעות איסטרטגית ו-מעשית, והנשיא קארטר עבר עליהם כימעט בשתיקה.

מה, אם כן, הם הפירות של עונת 1980? הסכם-הנפט, שניים-שלושה מיבצעים בלבנון — וחוקירושלים.

90% כישורים? גם לא 10%!

ר עוד כמה ימים תיערכנה סוף-סוף הבחירות. תהיה התוצאה אשר תהיה — היא תהיה רעה מבחינת המדיניות של ממשלת ישראל.

רונלד רגן הוא אש הימין הקיצוני, איש ההון הגדול וחברות-הענק הכלכליות. אלה מעוניינים בזרם רצוף וזול של הנפט הערבי, וגישת הנשיא לענייני ישראל תהיה כפופה לאינטרס חיוני זה. מפאת גילו, אין רגן יכול להיבחר מחדש, ויהודים לא יהיו חשויים לו.

ג'ימי קארטר אינו יכול להיבחר בפעם נוספת, בשל-שית, ביגלל האיסור המפורש שהוכנס לחוקה האמריקאית. על כן יהיה משוחרר מן הדאגה לקול היהודי, ויוכל סוף-סוף להגיד למנחם בגין ולאנשיו מה הוא חושב עליהם באמת.

כל הבעיות העומדות לפני המדינה — השלום עם מצריים, האוטונומיה, הבעייה הפלסטינית ביכללה — תהיינה חמורות יותר אחרי הבחירות. כוח-המיקוח של ממשלת-ישראל יירד פלאים. מה שהיה אפשרי חודש לפני הבחירות שוב לא יהיה אפשרי חודש אחריהן. זהו הביזבז האמיתי.

אילו רצתה ממשלת-בגין להגיע להסכם על האוטו-נומיה — ההזדמנות הטובה ביותר היתה בשבועות האחרונים. היא לא תחזור.

ממשלה אמיתית, בעלת חזון ומעוף (ואינו יכול להכתיר ככתר זה, אף בדמויות, את הי ממשלה הצפויה של שיממון פרס או יצחק רבין) היתה מנצחת את השנה המדינית, המס-תיימת כיום השלישי הבא, כדי לפתח מיוזמה נועזת חדשה בעניין הפלסטיני, כדי להשיג הסכם כל עוד הנתונים הבינלאומיים הם הי טובים ביותר לישראל.

זה אבוד. מכירת סוף-העונה מסיימת. הטימטום חגג את ניצחונו. קדימה, לקראת הטימטום הבא ברמת-הגדון.

אלה הן עובדות-החיים, שהילד הפוליטי בירושלים ובוושינגטון לומד אותן עוד בנן. עסקני-ישראל יונקים ידיעה זו בחלב האם המיילגתית. מדינאי כל העולם שותפים לה.

כל מי שסוקר את ההיסטוריה הקצרה של מדינת-ישראל, ייזכר לדעת כי יש מיתאם ברור בין מאורעותיה העיקריים ובין מועדי הבחירות בארצות-הברית.

זה התחיל ב-1948. באותה שנה נאבק הנשיא הארי טרומן מאבק נואש על המשך כהונתו. הכל ניבאו את כישלונו, ועיתונאי-הבוקר שלמחרת יום הבחירות אף בישרו בכותרות, בטעות, כי נבחר מתחריו הרפובליקאי, תומאס דייווי.

באותה השנה קמה מדינת-ישראל ולחמה על קיומה. האמריקנים אמנם תמכו ב-1947 ברעיון חלוקתה של הארץ, אך ב-1948 החלו מפקפקים בחוכמת החלטתם. בחלל ניסרו תוכניות של תחליפים, מישרדי הביטחון והחוץ תבעו במפגיע שלא להכיר במדינת-ישראל.

בניגוד לדעת רוב יועציו הצבאיים והמדי-ניים, החליט הנשיא טרומן להכיר במדינת-ישראל.

קארטר: הביזבז הגדול ביותר

ניים, החליט הנשיא טרומן להכיר במדינת-ישראל. טרומן נבחר מחדש.

ב-1952 לא היו מניות ישראל בשיאן. בחירתו של המועמד הרפובליקאי דוויט אייזנהואר, היתה מובטחת מראש. ישראל השיגה רק כמה הטבות כלכליות.

ב-1956 הימר דויד בן-גוריון, בעצה אחת עם הבריטים והצרפתים, את ההימור הגדול. הם היו בטוחים שיכלו לתקוף את מצריים באין מפריע, מפני שהנשיא האמריקאי קאי היה שקוע כל-כולו בהיבחרותו מחדש. ליתר ביטחון פתחו בהתקפה ערב הבחירות ממש — ב-29 באוקטובר.

הם טעו. אייזנהואר היה בעל עקרונות, וגם רגון. חוק מזה היה בטוח שייבחר מחדש, ובי אינו זקוק כלל לקולות היהודים. הוא הגיש אולטימטום לבן-גוריון, וזה נאלץ להודיע על הסכמתו לפנות את כל השטחים שכבש.

ב-1960 לא קרו דברים מיוחדים. בארץ התגדנד המישטר הבן-גוריוני תחת מהלומות פרשת-לבון. האכזבה של מילחמת-סיני הקהתה את היטאבון המילחמתי. העונה נוצלה רק לצרכים כלכליים. ג'ון קנדי עלה לשילטון.

כזה היה המצב גם בעונה של 1964, שבה ניצח יורשו של קנדי, לינדון ג'ונסון. בארץ שלטה הממשלה החדשה של לוי אשכול. שנכנסה לתפקידה שנה קודם לכן. העונה הניבה רק פירות כלכליים.

שונה היה המצב ב-1968, שנחו של ריצ'ארד ניקסון. ביוני 1967 כבשה ישראל את השטחים העצומים של סיני, רמת-הגולן, הגדה המערבית ורצועת-עזה. הרבה מאוד היה תלוי בעמדת ארצות-הברית. רבים חששו כי האמריקאים יחזרו על התרגיל של 1956, ויכריחו את ישראל לפנות את השטחים הכבושים מייד.

אולם ג'ונסון לא היה אייזנהואר. הוא היה עסקן קטן, רואשו היה שקוע בחשבונות של קולות. במשך המחצית השניה של 1967 וראשית 1968 עשה את הכל כדי לרכוש את קולות היהודים. לשם כך הסכים להחזקת השטחים בידי ישראל, העניק לה כסף ונשק למכביר, ולמעשה

אילו היו לשרה-הארגייה יצחק מודעי כישורים בשיעור של 100%, לא היה מספר כי ישראל ניצלה את הבחירות לנשיאות ארצות-הברית.

אילו היו לו כישורים בשיעור של 95%, היה מבקש לפחות מן העיתונאי להתייחס אל הגילוי הזה כאל חומר-רקע בלבד.

אבל מודעי יש רק כישורים בשיעור של 90%. על פי הודאתו, ועל כן סיפר לכתב מה שסיפר, ושכח להוסיף "לא לפירסום".

וכך נודע לעולם כולו הפוד הנוראי של מודעי: ישראל ניצלה את הימים האחרונים שלפני הבחירות לנשיאות, כדי לפחוט מארי-צות-הכרית תנאים מועדפים לאספקת נפט בשעת-הירום.

ר חיים המדיניים של ישראל, כל דבר הופך רכי-לוחי, עניין של אישים.

גם פליטת-הפה של הישר מודעי צמחה והפכה פרשה אישית. איך זה אימר שר דבר שכזה?

האם זוהי רק חוליה נוספת בפספסת האינסופית של ממשלת-אספים זו, שבה כל שר מנהל מדיניות של פה פתוח ומוח אטום?

או שמא יש כאן עניין מיוחד, הנוגע לכישורים ולחכו-נותיו של מודעי לבדו? האם לא אמר, במעמד החגיגי של חתימת הסכמי-הנפט, כי ראש ממשלת-ישראל, מר דויד בן-גוריון, חתם על הסכמי קמפדייוויד? מה זה מעיד על מודעי ועל עולמו התת-מודעי?

עם כל הכבוד למודעי ולרכיבים הפוליטיים למיניהם כממשלה, כננסת ובאמצעי-התיקשו-רת, שאזה זו אינה מעניינת במיוחד.

יתכן שמר מודעי מתבלבל בנקל במעמדים חגיגיים. יתכן שכישוריו אינם מגיעים עד כדי 90%. אלא ל-45% בלבד. היתה כאן טעות במדידה. יתכן שלהבא אין לסמוך על מודעי ועל התת-מודעי שלו בשעת החתימה על הסכמים שכאלה, ויש לשלוח את דויד לוי או משה נסים.

כל זה שייך לטורי הרכילות בלבד. פרשנים מדיניים צריכים לשום דב להשלכה הרצינית של הדברים שאמר הישר הכיסחי הדעת.

פ עם בארבע שנים יש עונה ישראלית בבירת המדינה החוקה החשובה ביותר בעולם. הקדוש-ברוך-הוא. בחוכמתו כי רבה, סידר כי פעם בארבע שנים מתקיימות בארצות-הברית של אמריקה בחירות לתפקיד הנשיא — תפקיד הנושא בחובו סמכויות העולות בהרבה על סמכויותיו של כל נשיא או ראש-ממשלה אחר בעולם המערבי.

הקדוש-ברוך-הוא גם דאג לכך שבחירות אלה נערכות על פי שיטה מורכבת ומסובכת, חסרת כל תגיון ("שיטת האלקטורים"). המנהיגה השפעה מכרעת לתוצאת הבחירות כמה מבי 50 המדינות של האיחוד (הקרוי, בעברית, בטעות "ארצות הברית", בעוד ששמו האמיתי הוא "המדינות המאוחדות").

וכל זה למא? כי הקדוש-ברוך-הוא הביא במאה השנים האחרונות מיליוני יהודים דווקא למדינות-מפתח אלה, כך שיש בכוחם להשפיע על בחירת הנשיא במידה העולה בהרבה על האחוז הממשי שלהם באוכלוסיה. כל זה נוסף על השפעתם הרבה של היהודים באמצעי-התיקשורת (ששששש, אסור לדבר על כך, יש לזה צליל אנטי-שמאי). וגם השפעתם על זרם התרומות למיפ-לגות.

בקיצור: ליהודי ארצות-הברית יש השפעה ניכרת מאוד על בחירת נשיא המדינה החשובה ביותר בעולם. פעם בארבע שנים מפעלת השפעה זו תובתה של מדינת-ישראל.

מידת-ההשפעה הזאת תלויה בגורמים שונים. ככל שגובר שיווי-המישקל בין שני המועמדים העיקריים לנשיא אות, כן גוברת ההשפעה. כאשר התוצאה מוטלת בספק עד הרגע האחרון, יש מחיר פוטנציאלי עצום לתמיכה היהודית. לעומת זאת, כאשר יש למועמד אחד עדיפות מכרעת, ושוב אינו זקוק לתמיכת היהודים, מחירם יורד.

יש חשיבות גם למדי הזמן. ההשפעה היהודית קיימת גם בשלוש השנים הראשונות של כהונת הנשיא, כמו דוב הישן שנת-חורף. החיה מתעוררת בראשית השנה הרבי-עית, מפהקת ומתמתחת. ככל שעוברת השנה הזאת, כן גוברים כוחה וערנותה. בשבועות האחרונים לפני הבחירות זוהי חייט-טרף בעלת שניגים חשופות וציפורניים שלופות, וכל מועמד שומר-נפשו ירחם ממנה.

פעם בארבע שנים, בשבועות האחרונים שי לפני מועדי-הבחירות, מגיע כוח-המיקוח של מדינת-ישראל לשיא בינלאומי.

האם זהו המודד האמיתי למדי האידיוטיזם של אותו חיקוק הסר-ערך וחסר-משמעות, פרי הפרימיטיביות הילדותית של גאולה כהן והמילוליות התוקפנית של מנחם בגין. חודשים ארוכים, שבהן היו המניות של ישראל צריכות לעלות בהתמדה, בוובו במאבק-הסרק על אוסף מילים זה. הנשיא-המועמד לא ראה את עצמו נאלץ אף להטיל וטו על החלטת מועצת-הביטחון בעניין ירושלים. כל הלחץ העצום של ישראל לא הספיק כדי למנוע הטלת סנקציות על ישראל. היו שלא האמינו כי בכך תתנדף ההרפתקנות של בגין ושות'. באמריקה ובעולם הערבי חששו שמא יוצל שריהיטחון החדש את השבועות האחרונים לפני הבחירות כדי לפתוח במיבצע צבאי גדול בלבנון. לשם כיבוש כל השטח המוחזק בידי אש"ף ומסירתו בידי הימין הנוצרי בצפון-המדינה. אולם בגין הסתפק בכמה מיבצעי-סרק צבאיים, חסרי משמעות איסטרטגית ו-מעשית, והנשיא קארטר עבר עליהם כימעט בשתיקה. מה, אם כן, הם הפירות של עונת 1980? הסכם-הנפט, שניים-שלושה מיבצעים בלבנון — וחוקירושלים. 90% כישורים? גם לא 10%!